KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio neprivalomo taikymo gairės

(2011/C 99/03)

1. ĮVADAS

(1) 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB [1] 10c straipsniu valstybėms narėms, kurių elektros energijos sistemos atitinka tam tikrus kriterijus, leidžiama pereinamuoju laikotarpiu elektros gamybos įrenginiams nemokamai suteikti apyvartinių taršos leidimų (ATL). Minėti kriterijai yra susiję su poreikiu modernizuoti energijos sistemą, ir pasirinkti šią galimybę nusprendusios valstybės narės turi lygiagrečiai imtis veiksmų, kad užtikrintų, jog į energetikos sistemą, kaip antai į infrastruktūros atnaujinimą, švariąsias technologijas ir pan., būtų investuota suma, atitinkanti nemokamai suteiktų ATL vertę.

(2) Reikia pabrėžti, kad kriterijus atitinkančios valstybės narės neprivalo pasinaudoti šia galimybe; jos gali nuspręsti ja nesinaudoti atsižvelgdamos į pajamas iš aukcionų, kurių jos tokiu atveju netektų. Tos valstybės narės, kurios vis dėlto nusprendžia šia galimybe pasinaudoti, privalo laikytis Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio nuostatų.

(3) Siekiant, kad prekyba apyvartiniais taršos leidimais būtų kuo naudingesnė, ir kad nebūtų iškraipyta vidaus rinkos konkurencija, būtina, kad prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistema būtų darni. Todėl Direktyva 2003/87/EB nustatyta, kad pagrindinis apyvartinių taršos leidimų paskirstymo principas turi būti pardavimas aukcionuose, nes tai paprasčiausia ir laikoma, kad tai ekonomiškai efektyviausia sistema. Prekiaujant ATL aukcionuose sudaromos lygios veiklos sąlygos, kad toliau būtų plėtojama elektros energijos vidaus rinkos konkurencija.

(4) Be to, Direktyvoje 2003/87/EB aiškiai nustatyta, kad nuo 2013 m. visi elektros energijos sektoriaus ATL turėtų būti parduodami aukcionuose, nes šio sektoriaus įmonės gali alternatyviąsias CO_2 sąnaudas perkelti vartotojams įskaičiuodamos jas į elektros energijos kainas ir taip nenumatytai užsidirbti papildomo pelno. Prekiaujant ATL aukcionuose tokis nenumatytas papildomas pelnas bus panaikintas.

(5) Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsniu nukrypstama nuo kelių pagrindinių Direktyvos 2003/87/EB principų, būtent: visiškai suderinto ATL skirstymo būdo visoje Sąjungoje, prekybos aukcionuose kaip įprasto ATL paskirstymo būdo ir aiškios nuostatos, kad elektros energijos gamintojams nemokami ATL neteikiami. Šiais principais ir taisyklėmis siekiama užtikrinti kuo didesnį sistemos ekonominį efektyvumą. Todėl 10c straipsnio taikymas neturėtų trukdyti įgyvendinti Direktyvos 2003/87/EB bendras taisykles ir tikslus.

(6) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, ir į daugelio valstybių narių nuogąstavimus, kad taikant Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį gali daugėti konkurencijos iškraipymų, Komisija mano, kad 10c straipsnio taikymo gaires būtina pateikti dėl šių priežasčių:

— Direktyvoje reikalaujama, kad Komisija įvertintų kiekvienos valstybės narės, norinčios taikyti Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, paraišką. Priimdama šias gaires Komisija nustato skaidrią tokio vertinimo sistemą.

— Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsniu nustatyta pagrindinių Direktyvos 2003/87/EB principų išimtis. Reikia užtikrinti, kad ši išimtis būtų interpretuojama ir taikoma netrukdant siekti bendrųjų direktyvos tikslų.

— Nors Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad Komisija komitologijos procedūra nustatytų gaires „kad būtų užtikrinta, jog pagal leidimų išdavimo metodologiją nebūtų netinkamai pažeidžiama konkurencija ir būtų sumažintas neigiamas paskatų mažinti emisijas poveikis“, reikia, kad ir kitus su ATL paskirstymo metodika susijusius elementus, kaip antai 10c straipsnio 2 dalyje nustatytą didžiausią nemokamų ATL skaičių, visi dalyviai suprastų vienodai.

— Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnis taikomas tik elektros energijos gamybos sektoriui. Todėl taip pat būtina, kad visi dalyviai vienodai suprastų, kurių įrenginių operatoriams pagal šią nuostatą pereinamuoju laikotarpiu gali būti nemokamai suteikiama apyvartinių taršos leidimų.

— Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnyje vartojamos techninės sąvokos (pvz., bendras galutinis nacionalinis suvartojimas, nemokamų apyvartinių taršos leidimų rinkos vertė) toje direktyvoje nėra apibrėžtos. Siekiant, kad visose valstybėse narėse, kurios gali taikyti 10c straipsnį, šios nuostatos būtų taikomos darniai, būtina pateikti aiškias gaires.

— Tam tikromis Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio nuostatomis valstybėms narėms paliekama tam tikros įgyvendinimo laisvės. Tai, visų pirma, pasakytina apie

[1] OL L 275, 2003 10 25, p. 32.

kiekvienos valstybės narės nacionalinį planą ir su juo susijusias investicijas. Kitomis nuostatomis į Direktyvą 2003/87/EB įtraukta naujų elementų, kuriuos reikia suderinti su sistemos orientavimu į rinką. 10c straipsnio taikymas neturi nei prieštarauti Direktyvos 2003/87/EB tikslų įgyvendinimui, nei kelti grėsmės Sąjungos vidaus rinkoje esančioms lygioms veiklos sąlygoms.

2. DIDŽIAUSIAS VALSTYBĖS NARĖS NEMOKAMŲ PEREINAMOJO LAIKOTARPIO ATL SKAIČIUS

2.1. Didžiausio ATL skaičiaus nustatymas

(7) Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 2 dalyje nustatytas didžiausias nemokamų ATL, kurie 2013 m. gali būti suteikti tokią teisę turinčių valstybių narių nemokamo ATL suteikimo reikalavimus atitinkančių įrenginių operatoriams, skaičius. Pagal šią nuostatą toliau ATL skaičius turi mažėti iki 2020 m., kuomet nemokami apyvartiniai taršos leidimai iš viso nebus teikiami.

(8) Vertindama paraišką pagal 10c straipsnio 6 dalį Komisija išnagrinės, ar didžiausias nemokamų ATL, 2013 m. konkrečioje valstybėje narėje suteiktų pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, skaičius neviršija pagal I priedą, kuris paremtas 10c straipsnio 2 dalimi, apskaičiuoto rezultato.

2.2. Laipsniškas nemokamai suteikiamų ATL skaičiaus mažinimas

(9) Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 2 dalyje aiškiai nustatyta, kad „nemokami pereinamojo laikotarpio leidimai … laipsniškai mažėja iki 2020 m., kuomet nemokami apyvartiniai taršos leidimai nebus teikiami“. Todėl būtina nustatyti patikimą ir įtikimą laipsnišką nemokamų ATL teikimo nuo pradžios 2013 m. iki pabaigos 2020 m. mažinimo planą.

(10) Atsižvelgiant į teisinius įgaliojimus laipsniškai nutraukti nemokamų ATL teikimą (nuo didžiausio lygio 70 % iki 0 %) per septynerius metus arba trumpesnį laikotarpį, patikimame ir įtikimame laipsniškame nemokamų ATL teikimo nutraukimo iki 2020 m. plane turėtų būti aiškiai numatytas nuoseklus ATL dalies sumažinimas perėjimo nuo 70 % iki 0 % tarpiniais etapais.

(11) Vertindama pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 5 dalį pateiktas paraiškas Komisija išnagrinės, ar valstybės narės patikimai ir įtikinamai laipsniškai pereina prie visų leidimų pardavimo aukcionuose. Jei nemokamų ATL dalies mažinimas būtų pernelyg atidedamas, per visą laikotarpį nuo 2013 m. iki 2020 m. būtų nemokamai suteikta daugiau ATL, todėl būtų iškreipta Sąjungos rinkos konkurencija. Tai būtų nesuderinama su direktyvos 10c straipsnio 5 dalimi. Vis dėlto Komisija mano, kad valstybės narės turėtų turėti šiek tiek laisvės nustatyti tinkamą mažinimo planą. Komisijos manymu, laipsniško mažinimo sąlyga būtų išpildyta ir konkurencija nebūtų pernelyg iškreipta, jei valstybė narė numatytų tiesiškai proporcingo arba netiesiškai proporcingo mažinimo planą, pagal kurį nemokamai suteikiamų ATL skaičiaus sumažėjimas nuo vienų iki kitų 2013–2020 m. laikotarpiu iš eilės einančių metų nukryptų ne daugiau kaip 50 % nuo vidutinio metinio ATL skaičiaus mažinimo iki 2020 m. likusiais metais, kurio reikia, kad 2020 m. suteikiamų ATL skaičius būtų 0.

3. NEMOKAMŲ ATL SUTEIKIMO REIKALAVIMUS ATITINKANTYS ĮRENGINIAI

3.1. Nutraukimo data

(12) ATL gali būti nemokamai suteikiami tik tiems elektros gamybos įrenginiams, kurie jau buvo eksploatuojami 2008 m. gruodžio 31 d. Pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 5 dalį teikiamoje paraiškoje valstybės narės turėtų įrodyti, kad jų teritorijoje esantys įrenginiai, kurie laikomi atitinkančiais Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnyje nustatytus pereinamojo laikotarpio nemokamų ATL suteikimo reikalavimus, atitinka šią sąlygą, nurodydamos patvirtintus šių įrenginių išmetamųjų teršalų kiekius 2008–2010 m., leidimo numerį ir įrenginio sąskaitos turėtoją, kaip nurodyta Bendrijos nepriklausomame sandorių žurnale (BNSŽ). Ta pati informacija turėtų būti nurodoma siekiant įrodyti, kad įrenginys vis dar eksploatuojamas ir per tą laiką neuždarytas.

(13) Taip pat įrenginiams gali būti suteikiami nemokami pereinamojo laikotarpio ATL pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, jei atitinkamas investavimo procesas buvo „praktiškai pradėtas“ iki 2008 m. gruodžio 31 d.

(14) Tai reiškia, kad atitinkami sprendimai statyti naują elektrinę turėjo būti priimti nepriklausomai nuo perspektyvos už jos statybą gauti nemokamų ATL.

(15) Atsižvelgiant į pirmiau nurodytus dalykus, investavimo procesas turėtų būti laikomas praktiškai pradėtu prieš 2008 m. gruodžio 31 d., jei galima įrodyti, kad sprendimui investuoti neturėjo įtakos galimybė gauti nemokamų ATL. Tuo tikslu valstybės narės galėtų pateikti pagrįstų įrodymų, kad:

— 2008 m. gruodžio 31 d. statybos darbai buvo fiziškai pradėti ir matomi būsimo įrenginio vietoje, arba

— elektrinės statybos darbų sutartis tarp investuotojo (paprastai elektrinės operatoriaus) ir statybų bendrovės buvo pasirašyta iki 2008 m. gruodžio 31 d.

Komisija daro prielaidą, kad, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, praktiškai pradėti statybos darbai gali apimti ir parengiamuosius elektrinės statybos darbus, tačiau jie visada turi būti pradėti vykdyti tik gavus, jei reikia, atitinkamos nacionalinės institucijos sutikimą. Valstybės narės turėtų pateikti tokį dokumentą, kuris turėtų būti išduotas pagal nacionalinę arba Bendrijos teisę ir turėti teisinę galią. Jei nėra reikalavimo suteikti leidimą parengiamiesiems darbams, reikėtų pateikti kitų įrodymų, kad statybos darbai buvo praktiškai pradėti.

Pirmiau pateiktas sąrašas nėra baigtinis, nes valstybėse narėse gali būti kitų būdų dokumentais įrodyti, kad sprendimas investuoti priimtas neatsižvelgiant į galimybę gauti nemokamų ATL.

(16) Vertindama pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 6 dalį Komisija reikalaus aiškių ir neginčijamų įrodymų, kad šios sąlygos buvo įvykdytos. Teikdamos paraišką pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 5 dalį valstybės narės turėtų pateikti visą atitinkamą informaciją. Antraip Komisija atmes įrenginių, dėl kurių teikiama paraiška, sąrašą.

3.2. **Elektros energijos gamybos įrenginiai**

(17) Pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalį valstybės narės pereinamuoju laikotarpiu gali elektros energiją gaminantiems įrenginiams išduoti nemokamų apyvartinių taršos leidimų. Sąvoka „elektros energiją gaminantys įrenginiai“ Direktyvoje 2003/87/EB neapibrėžta. Kadangi tai yra Direktyvos 2003/87/EB bendros taisyklės neskirti už elektros energijos gamybą nemokamų ATL išimtis, ši sąvoka turi būti aiškinama taip, kad nepakenktų direktyvos tikslams.

(18) Tokio požiūrio reikia laikytis tam, kad besikaupiantis neigiamas Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio taikymo poveikis nepakenktų visam atitinkamos valstybės narės pramonės sektoriui ir visos Sąjungos rinkai.

(19) Siekiant apibrėžti terminą „elektros energiją gaminantys įrenginiai“ daroma nuoroda į terminą „elektros energijos gamybos įrenginys“, apibrėžtą Direktyvos 2003/87/EB 3 straipsnio u dalyje ir minimą šios direktyvos 10c straipsnio 2 dalyje. Ši sąvoka apima visus įrenginius, gaminančius tik elektros energiją, ir įrenginius, gaminančius elektros energiją ir šilumą [1]. Tačiau apibrėžtis neapima įrenginių, kuriuose, be kuro deginimo, t. y. elektros energijos ir (arba) šilumos gamybos, taip pat vykdoma kita Direktyvos 2003/87/EB I priede nurodyta veikla.

(20) Atsižvelgdama į pirmiau nurodytus dalykus, Komisija mano, kad nemokamų ATL pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalį turi teisę gauti tokių įrenginių operatoriai:

a) elektros energijos gamybos įrenginių, atitinkančių Direktyvos 2003/87/EB 3 straipsnio u dalies apibrėžtį; ir

b) elektros energiją ir šilumą gaminančių įrenginių, atsižvelgiant tik į tą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, kuris susijęs su elektros energijos gamyba.

(21) Vertindama paraišką pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 6 dalį Komisija patikrins, ar pateikta pakankamai įrodymų atitikčiai pagal pirmiau nurodytus kriterijus užtikrinti.

(22) Įrenginių, gaminančių elektros energiją ir šilumą, atveju valstybės narės, nustatydamos su elektros energijos gamyba susijusių ŠESD kiekį, turėtų užtikrinti, kad tai būtų suderinama su įgyvendinimo priemonėmis pagal Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį, ypač jo 4 dalį, ir turėtų pateikti nuorodą į ATL skirstymo metodiką pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 3 dalį.

4. **NACIONALINIAM PLANUI KELIAMI REIKALAVIMAI**

4.1. **Nacionalinio plano principai**

(23) Pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalį suinteresuotos valstybės narės turi pateikti Komisijai nacionalinį investicijų planą. Komisija rekomenduoja, kad nacionalinis planas būtų pagrįstas keletu bendrų principų, kuriais siekiama kuo geriau užtikrinti sąžiningą ir nuoseklų visos Direktyvos 2003/87/EB apskritai ir ypač jos 10c straipsnio uždavinių įgyvendinimą:

1 principas. Nacionaliniame plane turėtų būti nurodytos investicijos, kurios tiesiogiai arba netiesiogiai (investicijos į tinklus ir pagalbines paslaugas) padeda ekonomiškai efektyviai mažinti ŠESD kiekį.

[1] Svarbu pabrėžti, kad įrenginiai, kurie grynai teisiniu požiūriu pagal Direktyvos 2003/87/EB 3 straipsnį galėtų būti laikomi elektros energijos gamybos įrenginiais, nebus laikomi atitinkančiais nemokamų ATL suteikimo pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį reikalavimus, jei juose vykdoma kita pramonės veikla, net jei tai būtų pramonės veikla, kuriai Direktyvos 2003/87/EB I priedas netaikomas dėl to, kad ji į tą priedą neįrašyta, arba dėl to, kad ta veikla neviršija Direktyvos 2003/87/EB I priede nustatytų atitinkamos pramonės veiklos ribų.

2 principas. Nacionaliniame plane nurodytomis investicijomis turėtų būti siekiama kiek įmanoma išvengti Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalies a ([1]) ir b ([2]) punktuose ir c punkto pirmoje sąlygoje ([3]) nurodytų situacijų.

3 principas. Investicijos turi derėti tarpusavyje ir su kitais atitinkamais Sąjungos teisės aktais. Jomis neturėtų būti nei stiprinamos dominuojančios pozicijos, nei pernelyg iškreipiama konkurencija ir prekyba vidaus rinkoje ir, kiek įmanoma, turėtų būti stiprinama elektros energijos vidaus rinkos konkurencija.

4 principas. Nacionaliniame plane nurodytos investicijos turėtų būti papildomos, o ne tos pačios, kurias valstybės narės šiaip ar taip privalo atlikti, kad įgyvendintų kitus Sąjungos tikslus ar kad laikytųsi Sąjungos teisėje nustatytų reikalavimų. Nacionaliniame plane taip pat neturi būti investicijų, kurių reikėtų siekiant patenkinti didėjančią elektros energijos pasiūlą ir paklausą.

5 principas. Nacionaliniame plane nurodytomis investicijomis turėtų būti prisidedama prie elektros energijos išteklių derinio ir energijos tiekimo šaltinių įvairinimo ir taršos anglies dioksidu intensyvumo mažinimo.

6 principas. Investicijos turi būti ekonomiškai perspektyvios, kai, pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, nebebus teikiama nemokamų ATL pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, išskyrus tam tikras iš anksto nustatytas naujausias technologijas, kurios vis dar yra parodomajame etape, nurodytas III priede.

(24) Nacionaliniame plane nurodytos investicijos turėtų kuo labiau atitikti šiuos principus. Jei tam tikra investicija neatitinka visų šių principų, atitinkama valstybė narė turėtų išsamiai paaiškinti, kodėl. Bet kokiu atveju investicijomis neturėtų būti prieštaraujama šiems principams ar trukdoma siekti pamatinių tikslų. Lygiai taip pat investicijomis negalima trukdyti siekti sutartyse ar kituose Sąjungos teisės aktuose nustatytų tikslų.

(25) Vertindama pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 5 dalį pateiktą paraišką Komisija išnagrinės, kiek nurodytos investicijos atitinka šiuos principus. Jei valstybės narės pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 5 dalį pateiktoje paraiškoje suteikta nepakankamai informacijos, kad Komisija galėtų atlikti išsamų vertinimą ir padaryti pagrįstą išvadą, Komisija gali paprašyti papildomos informacijos. Jei per nustatytą laiką papildomos informacijos nepateikiama, Komisija gali atmesti atitinkamas nacionalinio plano dalis. Be to, siekdama turėti daugiau informacijos paraiškai įvertinti, Komisija gali svarstyti iš kitų šaltinių gautą informaciją ir nuomones.

(26) Remdamosi 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo ([4]) nuostatomis, valstybės narės turėtų patikrinti, ar reikia atlikti nacionalinio plano poveikio aplinkai vertinimą.

(27) Be to, Komisija pabrėžia, kad nemokamų ATL suteikimas elektros energijos gamybos įrenginiams ir atitinkamų investicijų finansavimas, kaip reikalaujama Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsniu, iš principo būtų valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalies apibrėžtį. Pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį valstybės narės privalo Komisijai pranešti apie valstybės pagalbos priemones. Apie jas pranešusios, valstybės narės negali siūlomų priemonių įgyvendinti tol, kol šios procedūros pabaigoje Komisija nepriims galutinio sprendimo. Artimoje ateityje Komisija ketina priimti suderinamumo kriterijus tokiai pagalbai vertinti. Paraiška pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 5 dalį ir bet koks Komisijos sprendimas dėl jos visiškai neturi įtakos valstybių narių įsipareigojimams pranešti apie valstybės pagalbą pagal SESV 108 straipsnį ir valstybės narės turėtų atitinkamai planuoti pateikti visus reikiamus pranešimus apie valstybės pagalbą. Vertindama nemokamų ATL suteikimą ir nacionalinius planus pagal SESV 107 straipsnio 3 dalį, Komisija užtikrins, kad nacionaliniu planu nebūtų pernelyg iškreipiama konkurencija, atsižvelgdama į bendro intereso tikslą, kurio siekiama Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsniu. Visų pirma, jei nacionaliniame plane pagrindinis dėmesys skiriamas ribotam naudos gavėjų skaičiui arba jei suteikus pagalbą veikiausiai sustiprėtų naudos gavėjų rinkos pozicija, valstybės narės turėtų įrodyti, kad teikiant tą pagalbą konkurencija nebus iškreipta daugiau negu absoliučiai būtina atsižvelgiant į bendruosius šios direktyvos tikslus.

4.2. **Nemokamų ATL suteikimo reikalavimus atitinkančios investicijos**

(28) Atsižvelgiant į antraštę ir į visą Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio kontekstą, pagal šią nuostatą nemokamo ATL suteikimo reikalavimus atitinkančiomis investicijomis laikytinos tos, kurios atliekamos elektros energijos sektoriuje nuo 2009 m. birželio 25 d. Vis dėlto investicijos į kitus energijos sektorius iš principo nėra atmetamos, jei, remiantis Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsniu, jos yra labai pagrįstos.

([1]) 2007 m. nei tiesioginės, nei netiesioginės jungties su buvusios Elektros perdavimo koordinavimo sąjungos (UCTE) tinklu.

([2]) 2007 m. tik viena mažiau nei 400 MW galingumo linija su buvusios UCTE tinklu.

([3]) 2006 m. daugiau nei 30 % elektros energijos buvo pagaminta iš vienos rūšies iškastinio kuro.

([4]) OL L 197, 2001 7 21, p. 30.

(29) Valstybės narės yra kompetentingos spręsti, kuriomis investicijomis būtų geriausiai prisidėta prie jų elektros energijos gamybos sektoriaus modernizavimo, ir joms tenka atsakomybė nustatyti, kurios investicijos atitinka šios direktyvos reikalavimus. Jos taip pat turi koordinuoti ataskaitų apie investicijų pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį įgyvendinimą nacionaliniu lygmeniu teikimą ([1]).

(30) Nacionaliniame plane valstybės narės turėtų sudaryti įrenginių, kuriuose bus vykdomos nacionaliniame plane nurodytos investicijos, sąrašą ir investicijų, kurias numatyta atlikti už nemokamus ATL, sąrašą. Jos taip pat turėtų nurodyti, kokiu mastu jos bus finansuojamos iš pajamų, gautų iš nemokamų ATL, ir kuriais investicijų ciklo metais tai bus daroma.

(31) Investicijomis, finansuojamomis iš pajamų, gautų iš nemokamų ATL pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, gali būti papildomos kitos investicijos, iš dalies finansuojamos iš kitų Sąjungos šaltinių (pvz., pagal Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnio 8 dalį iš naujų sistemos dalyvių rezervo gautomis lėšomis, taip pat regioninių fondų, transeuropinio energetikos tinklo (TEN-E), Europos ekonomikos atkūrimo programos, Europos energetikos programos ekonomikai gaivinti, Europos strateginio energetikos technologijų (SET) plano ir t. t.) lėšomis, jei jos atitinka šiame dokumente nustatytus reikalavimus ir yra suderinamos su tomis priemonėmis ir šaltiniais. Tačiau tokiais atvejais Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnis taikomas tik toms investicijoms, kurioms finansuoti naudojamos lėšos, gautos nemokamai suteikus ATL pagal šios direktyvos 10c straipsnį, su sąlyga, kad laikomasi Sąjungos taisyklių dėl bendrų finansavimo ribų.

(32) IV priede išsamiau paaiškinama, kaip Komisija interpretuoja Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalyje vartojamas sąvokas „infrastruktūra“, „švariosios technologijos“, „energijos išteklių derinio bei tiekimo šaltinių įvairinimas“.

(33) V priede pateikiamas nebaigtinis investicijų, už kurias gali būti suteikta nemokamų ATL pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, rūšių sąrašas.

4.3. **Rinkos vertė**

(34) Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad nacionaliniame plane nurodytų investicijų suma turi kuo labiau atitikti nemokamų ATL rinkos vertę. Teisę į nemokamus ATL turinčios valstybės narės savo nacionaliniame plane nustatydamos investicijų, kurios turėtų būti atliktos nacionaliniu lygmeniu, sumą, turėtų vadovautis ATL rinkos verte.

(35) Kadangi valstybės narės turėtų galėti nurodyti tikslią sumą, kurią jos ketina investuoti pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, ATL, kurie bus nemokamai suteikti pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, rinkos vertė turėtų būti nustatyta iš anksto, ir vėliau nekeičiama ([2]).

(36) Komisija rekomenduoja nemokamų ATL rinkos vertę nustatyti pagal sumodeliuotą Europos anglies dioksido kainos prognozę, pateiktą 2010 m. Komisijos tarnybų darbiniame dokumente, pridėtame prie Komisijos komunikato (2010) 265 galutinis ([3]). Tame dokumente pateikiama nauja prognozė, padaryta atsižvelgiant į naujas Sąjungoje susiklosčiusias aplinkybes.

(37) Atitinkamai nustatydamos metinę nemokamai suteiktų ATL rinkos vertę, kurią jos naudos savo nacionaliniame plane, valstybės narės turėtų remtis VI priede nustatytomis metinėmis vertėmis ir atsižvelgti į galiojančius teisės aktus bei ŠESD mažinimo tikslus. Atsižvelgdamos į atitinkamas valstybės pagalbos taisykles, valstybės narės gali investuotiną sumą nustatyti pagal aukštesnę vertę – VI priede pateikti skaičiai yra tik mažiausias taikytinas vertės lygis.

(38) Pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį valstybėje narėje atliktų investicijų suma turi atitikti pagal tos valstybės narės paraišką nemokamai suteiktų ATL rinkos vertę, nebent valstybė narė gali įrodyti, kad tai objektyviai neįmanoma. Paraiškose, pateiktose pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 5 dalį, valstybės narės turi pateikti įrodymus, kurių reikia, kad Komisija galėtų atlikti savo vertinimą pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 6 dalį.

([1]) Taip pat žr. 6 skyrių ir VII priedą.

([2]) Šiame komunikate ATL rinkos vertė nustatoma nepriklausomai nuo jų rinkos vertės, nustatytinos vertinant valstybės pagalbą. Ji taip pat nėra priklausoma nuo Europos anglies dioksido kainų raidos trečiuoju prekybos laikotarpiu. Šiuo atžvilgiu direktyvoje suteikta šiek tiek laisvės, nes joje teigiama, kad investicijos turi „kuo labiau“ atitikti nemokamų ATL rinkos vertę. Tai reiškia, kad 10c straipsnio taikymo tikslais nemokamų ATL rinkos vertė turi būti nustatyta remiantis patikimomis ir įtikinamomis *ex ante* prielaidomis apie tai, kaip ateityje kis anglies dioksido kainos, tačiau neprivalo tiksliai sutapti su kasdienėmis Europos anglies dioksido rinkos neatidėliotinų sandorių, ateities sandorių ir išankstinių sandorių vertėmis 2013–2020 m. laikotarpiu.

([3]) SEK(2010) 650, Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, pridedamas prie Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Galimybių sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį daugiau nei 20 % analizė ir anglies dioksido nutekėjimo rizikos vertinimas“, Pagrindinė informacija ir analizė, II dalis.

4.4. **Investicijų sumos ir nemokamų ATL vertės pusiausvyros užtikrinimo mechanizmas**

(39) Direktyvoje 2003/87/EB netiesiogiai pripažįstama, kad dėl nemokamų ATL suteikimo veiklos vykdytojai gali gauti nenumatyto papildomo pelno, ypač jei finansinę ATL vertę jie perkelia vartotojams. Šią galimybę turi ir elektros energijos gamintojai, todėl, siekiant užkirsti kelią tokiam nenumatytam papildomam pelnui, Direktyvoje 2003/87/EB nustatyta, kad pagrindinis ATL paskirstymo būdas turi būti pardavimas aukcione ([1]).

(40) Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsniu nukrypstant nuo pardavimo aukcione kaip pagrindinio ATL skirstymo būdo ir numatant nemokamą ATL suteikimą elektros energijos gamintojams netiesiogiai pripažįstama nenumatyto papildomo pelno galimybė. Tačiau direktyvos 10c straipsniu aiškiai siekiama, kad tokios pajamos būtų naudojamos atitinkamos valstybės narės elektros energijos gamybai modernizuoti.

(41) Sąjungos teisinė priemonė turi būti aiškinama atsižvelgiant į jos tikslus. Remiantis Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio nuostatomis ir atsižvelgiant į jo pagrindinį tikslą galima daryti išvadą, kad nemokamų ATL gaunančių bendrovių nenumatytas papildomas pelnas turi būti naudojamas atitinkamos valstybės narės elektros energijos gamybai modernizuoti. Vadovaujantis tuo pačiu principu, nemokamai gautų ATL vertė būtų išnaudojama optimaliai tada, kai šiuos nemokamus ATL bendrovės naudotų ne toms investicijoms, kurias jos turėtų padaryti siekdamos įgyvendinti kitų Sąjungos teisės aktų tikslus bei reikalavimus. Antraip tokie nemokami ATL būtų tiesiog papildomas pelnas, kurio Direktyva 2003/87/EB siekiama išvengti, todėl prieštarautų direktyvos tikslams. Be to, taip būtų pernelyg iškreipiama konkurencija ir tai būtų nesuderinama su direktyvos 10c straipsnio 5 dalimi.

(42) Dėl šių priežasčių nemokamų ATL, suteikiamų pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, gavėjas turėtų tokių nemokamų ATL vertę nukreipti į nacionaliniame plane pagal 10c straipsnio 1 dalį nurodytas investicijas. Jei bendrovės gauna nemokamų ATL, bet nesiima investuoti, arba jei jų gautų nemokamų ATL vertė yra didesnė už jų padarytą (-as) investiciją (-as) pagal nacionalinį planą, turi būti pareikalauta, kad likusių ATL vertę jos perduotų kitam atitinkamam investuojančiam subjektui.

(43) Kadangi atitinkamos valstybės narės nacionaliniame plane, skirtame jos elektros energijos gamybai modernizuoti, gali būti numatyta investicijų, kurias turėtų atlikti bendrovės, kurioms Sąjungos sistema netaikoma ([2]), ne visos pagal nacionalinį planą turinčios investuoti bendrovės gautų (arba turėtų teisę gauti) nemokamų ATL. Atsižvelgiant į Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 ir 4 dalių nuostatas, Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 4 dalyje minimi tinklo operatoriai yra Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/54/EB ([3]), 2 straipsnio 4 ir 6 dalyse apibrėžti perdavimo ir skirstymo sistemų operatoriai. Apskritai šios bendrovės neturėtų dalyvauti gaminant ar tiekiant elektros energiją. Todėl jos negalėtų gauti ATL. Tačiau iš jų gali būti reikalaujama atlikti nacionaliniame plane numatytas investicijas.

(44) Vadovaujantis trečiuoju nacionaliniams planams taikomu principu ir 27 šių gairių punktu, kaskart, kai investuojant į elektros energijos gamybą arba tiekimą pagal nacionalinį planą, sudarytą remiantis Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalimi, būtų pernelyg iškreipta konkurencija arba kiltų grėsmė, kad bus sustiprinta dominuojančio operatoriaus pozicija rinkoje, valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę pareikalauti iš nemokamų ATL gavėjų skirti lėšų investicijoms į perdavimo ir skirstymo sistemas arba konkurencijos neiškraipančioms investicijoms į elektros energijos gamybą ar tiekimą.

(45) Gali būti ir tokių atvejų, kai bendrovėms suteiktų nemokamų ATL vertė bus mažesnė negu reikia nacionaliniame plane numatytoms investicijoms finansuoti. Tokiu atveju tokioms bendrovėms derėtų sudaryti sąlygas atlikti atitinkamas nacionaliniame plane numatytas investicijas.

(46) Dėl šių priežasčių, jei reikia ir tinkama, valstybės narės gali sukurti pirmiau nurodytais atvejais taikytiną lėšų perdavimo apskaitos mechanizmą.

(47) Taikant tokį mechanizmą visais atvejais turėtų būti atsižvelgta į šiuos reikalavimus:

a) Pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį suteiktų nemokamų ATL vertė turi atitikti nacionaliniame plane numatytas ir įgyvendintinas investicijas taip, kad nemokamų ATL vertė atitiktų investicijų vertę.

([1]) Žr. Direktyvos 2009/29/EB 15 konstatuojamąją dalį.

([2]) 10c straipsnio 4 dalyje aiškiai minima, kad tinklo operatoriai, kurie pagal Sąjungos teisės aktus dėl elektros energijos vidaus rinkos (Direktyva 2009/72/EB) turi būti visiškai atsieti nuo elektros energijos gamybos. Elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų šaltinių įmonės taip pat negautų ATL, tačiau 10c straipsnio 1 dalyje numatytos investicijos yra taikytinos ir joms.

([3]) OL L 211, 2009 8 14, p. 55.

b) Nacionaliniame plane numatytos ir taikant mechanizmą finansuojamos investicijos turi atitikti valstybės pagalbos taisykles ([1]).

c) Turėtų būti leidžiama kiekvienais metais pakoreguoti lėšų arba investicijų dydį, įskaitant lėšų arba investicijų perkėlimą į kitus metus, su sąlyga, kad bendra viso laikotarpio, kuriuo valstybė narė paprašė taikyti išimtį pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, investicijų pagal nacionalinį planą suma lygi viso laikotarpio nemokamų ATL rinkos vertei arba yra už ją didesnė (taip pat žr. 2 skirsnio 2 punktą).

(48) Jei valstybės narės iš aukcionų gautas pajamas ([2]) arba kitas valstybės pajamas naudotų nacionaliniame plane numatytoms investicijoms finansuoti, elektros energijos gamintojams, kuriems bus nemokamai skiriama ATL pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, jie gautų nenumatyto papildomo pelno. Atsižvelgiant į Direktyvos 2009/29/EB, kuria keičiama ši direktyva, 15 ir 19 konstatuojamąsias dalis, 10c straipsnio 5 dalies e punktą ir bendrą direktyvos strategiją bei jos tikslus, kad iš esmės visi ATL turėtų būti skirstomi parduodant aukcionuose, Komisija atmes visas pagal 10c straipsnio 5 dalį pateiktas paraiškas, kuriose nebus užkirstas kelias tokiai praktikai.

5. NEPERLEIDŽIAMI ATL

(49) Valstybės narės, besinaudojančios galimybe suteikti nemokamų ATL pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, gali nuspręsti, kad įrenginio veiklos vykdytojai tokių nemokamų ATL gali tik atsisakyti ir tik tais metais, kuriais ir už kuriuos tie ATL suteikti. Bendrovė, gaunanti ATL, kuriems taikoma tokia sąlyga, negalėtų jų parduoti rinkoje, perkelti į kitus metus ar leisti, kad jų atsisakytų kito įrenginio (net tos pačios bendrovės) veiklos vykdytojas.

(50) Valstybei narei nustačius tokią sąlygą, iškiltų grėsmė, kad 10c straipsnio įgyvendinimas bus nesuderinamas su Sąjungos sistemos tikslais ir struktūra, nes visa ši sistema sudaryta taip, kad bendras išmetamųjų ŠESD kiekis būtų mažinamas nedidelėmis sąnaudomis ir ekonomiškai efektyviai. Jei valstybės narės Direktyvą 2003/87/EB įgyvendintų jos tikslams prieštaraujančiu būdu, tai būtų neteisėta.

(51) Nustačius, kad ATL yra neperleidžiami, jų turėtojui nebeliktų paskatų imtis išmetamųjų ŠESD kiekio mažinimo priemonių, kurių sąnaudos būtų mažesnės negu vyraujanti ATL kaina. Iš neperleidžiamų ATL turėtojo perspektyvos imtis tokių mažinimo priemonių visuomet atrodys brangiau negu tiesiog savo išmetamųjų ŠESD kiekį padengti neperleidžiamais ATL.

(52) Į tai atsižvelgdama Komisija griežtai rekomenduoja valstybėms narėms nesinaudoti galimybe nustatyti, kad ATL yra neperleidžiami. Jei valstybė narė vis dėlto nusprendžia, kad jai būtina rinktis tokį variantą, ji savo paraiškoje turėtų išsamiai išdėstyti tokio pasirinkimo priežastis. Valstybės narės turi įrodyti, kad tokia galimybe naudojamasi tik tiek, kiek būtina siekiant 10c straipsnio pagrindinio tikslo ir kad to tikslo neįmanoma efektyviau pasiekti kitomis priemonėmis. Dėstydamos savo argumentus valstybės narės turi deramai atsižvelgti į sukurtas paskatas mažinti išmetamųjų ŠESD kiekį ir į tai, kad nustačius, jog tam tikras skaičius ATL yra neperleidžiami, gali padidėti atitikties prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemos reikalavimams sąnaudos.

(53) Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, ir jų nepažeisdama, Komisija taip pat mano, kad bent dauguma nemokamų ATL, suteikiamų pagal direktyvos 10c straipsnį, turėtų būti perleidžiamieji. Ji rekomenduoja nustatyti, kad neperleidžiamų ATL skaičius turėtų neviršyti bendrą sektoriams tiekiant elektros energiją išmetamų ŠESD kiekį atitinkančio skaičiaus, dėl kurio nekiltų pavojus, kad bus iškreipta konkurencija susijusios valstybės narės ar Sąjungos pramonės sektoriuje (pvz., taip yra namų ūkių sektoriaus atveju). Vadovaudamasi 10c straipsnio 5 dalies e punktu ir 10c straipsnio 6 dalimi, Komisija turėtų atmesti paraišką, kurią patenkinus būtų nereikalingai iškreipta konkurencija.

(54) Vertindama paraišką, pateiktą pagal 10c straipsnio 5 dalį, Komisija išnagrinės, ar neperleidžiamų ATL skaičius yra pagrįstas, t. y. būtinas ir proporcingas atsižvelgiant į visos Direktyvos 2003/87/EB tikslus ir į konkretų 10c straipsnio tikslą, ir ar dėl to nebus pernelyg iškreipta konkurencija. Nustačiusi, kad pagal 10c straipsnio 5 dalį pateikta paraiška neatitinka šių sąlygų, Komisija ją atmes.

6. STEBĖSENA IR VYKDYMO UŽTIKRINIMAS

6.1. Paraiškos vertinimas

(55) Vadovaudamasi Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 6 dalimi, Komisija įvertins paraišką atsižvelgdama į visus svarbius elementus, įskaitant nustatytuosius 10c straipsnio 5 dalyje. Ji taip pat apsvarstys įpareigojimus, kylančius iš Sutarčių ir Sąjungos teisės bendrųjų principų. Siekiant užtikrinti veiksmingą vertinimo procesą paraiškos turėtų būti parengtos remiantis šio dokumento VII priede pateiktu šablonu. Komisija pradės vertinti paraišką tik tada, kai bus pateikta visa reikiama informacija, įskaitant reikiamus įrodymus šiai informacijai pagrįsti.

([1]) Žr. 27 punktą.

([2]) 10 straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad bent 50 % pajamų būtų skirta su klimatu susijusiems tikslams, o kitus (daugiausiai) 50 % valstybės narės gali išleisti savo nuožiūra.

(56) Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnis priimtas siekiant sudaryti sąlygas modernizuoti elektros energijos gamybos įrenginius valstybėse narėse, turinčiose teisę į nemokamus ATL. Todėl šiame straipsnyje nustatyta esminio direktyvos principo išimtis. Remiantis vyraujančia teismų praktika, ši išimtis turi būti interpretuojama ir taikoma tik tiek, kiek būtina 10c straipsnio tikslams pasiekti, nesukeliant grėsmės, kad nebus pasiekti bendrieji Direktyvos 2003/87/EB tikslai.

(57) Dėl nemokamai suteikiamų ATL vertės ir jų sąsajos su investicijų, reikalingų pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalį, suma, svarbu pabrėžti, kad nemokamai suteikiami ATL būtų juos gaunančių bendrovių nenumatytas papildomas pelnas, jei šių ATL vertė nebūtų panaudota investicijoms arba būtų panaudota investicijoms, kurias šiaip ar taip reikėjo atlikti siekiant pasiekti kitus Sąjungos teisės tikslus arba atitikti kitus Sąjungos teisės reikalavimus. Tokiu atveju nebūtų prisidedama prie tikslo, dėl kurio buvo pritarta nemokamam ATL suteikimui pagal 10c straipsnį, siekimo.

(58) Be to, verta paminėti, kad, jei ATL nenaudojami tuo tikslu, dėl kurio jie suteikti, pranašumas, įgyjamas nemokamai gaunant ATL pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, gali pernelyg iškreipti konkurenciją, o tai yra nesuderinama su 10c straipsnio 5 dalies e punktu.

(59) Dėl šių priežasčių vertindama paraišką Komisija kreips ypatingą dėmesį, ar nemokamo ATL suteikimo reikalavimus atitinkančių įrenginių operatoriams pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį nemokamai suteiktų ATL vertę tie įrenginių operatoriai naudoja investicijoms; jei ne, tuomet ji patikrins, ar nemokamų ATL vertė perduota ATL negavusiems arba nepakankamai jų gavusiems įrenginiams, operatoriams ar bendrovėms, kad jie įgyvendintų savo investicijas, nurodytas nacionaliniame plane.

(60) Skaidrumo sumetimais ir kad Komisija galėtų pagrįstai įvertinti paraišką, valstybės narės, prieš pateikdamos paraišką Komisijai, turėtų ją paskelbti – taip Komisija įgis galimybę apsvarstyti informaciją bei nuomones iš kitų šaltinių. Valstybės narės paraiška turėtų būti laikoma informacija apie aplinką ir jai turėtų būti taikomi 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinančios Tarybos direktyvą 90/313/EEB [1] bei 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1367/2006 dėl Orhuso konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais nuostatų taikymo Bendrijos institucijoms ir organams [2] reikalavimai. Valstybės narės taip pat turės pasitikrinti, ar pagal Direktyvą 2001/42/EB turi būti atliekamas jų nacionalinio plano poveikio aplinkai vertinimas.

6.2. **Stebėsena ir vykdymo užtikrinimo priemonės pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 5 dalį**

(61) Siekdamos užtikrinti tinkamą nacionaliniame plane numatytų investicijų įgyvendinimą, valstybės narės turėtų nustatyti aiškias ir veiksmingas stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo nuostatas, susijusias su nacionaliniame plane numatytomis investicijomis. Pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 5 dalies d punktą šios nuostatos turėtų būti išsamiai išdėstytos nemokamo ATL suteikimo paraiškoje.

(62) Valstybėms narėms tenka atsakomybė stebėti ir užtikrinti jų nacionaliniuose planuose numatytų investicijų įgyvendinimą. Vertindama valstybės narės nemokamo ATL suteikimo paraišką pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 6 dalį Komisija ypač atsižvelgs į tai, ar valstybė narė yra numačiusi aiškias ir veiksmingas nacionalinio plano įgyvendinimo stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo nuostatas, įskaitant mechanizmą, skirtą atidžiai stebėti ir veiksmingai įgyvendinti nacionaliniame plane numatytas investicijas. Todėl valstybės narės turėtų įsitikinti, ar jos yra priėmusios įstatymus ir kitus teisės aktus, reikiamus, kad investicijas tikrintų kompetentinga institucija, kuri aiškiai nurodoma paraiškoje.

(63) Šiuo atžvilgiu svarbūs šie elementai:

— Nuostatose turėtų būti apibrėžti įvairūs atitikties rodikliai, kurių pavyzdžiai pateikiami VIII priede, kuriais naudodamasi kompetentinga nacionalinė institucija galėtų įvertinti investicijų įgyvendinimo pažangą ir jų suderinamumą su Direktyvos 2003/87/EB bei šių gairių reikalavimais.

— Turėtų būti numatyta priežiūra vietoje, kad būtų galima vietoje patikrinti investicijų įgyvendinimą. Tai turėtų apimti patikrinimus vietoje ir kiekvienos investicijos kasmetinį nepriklausomą patikrinimą, atliekamą išorės auditorių. Auditoriai turėtų išduoti oficialų dokumentą, kuriuo būtų patvirtintas kiekvienos investicijos pobūdis ir tiksli kiekvienais metais investuota suma. Tokiais dokumentais taip pat turėtų būti patvirtinamas nurodomų išlaidų tikrumas.

[1] OL L 41, 2003 2 14, p. 26.

[2] OL L 264, 2006 9 25, p. 13.

— Turėtų būti nustatyta, kad investicijas kiekybiškai ir kokybiškai įvertina trečioji šalis, siekiant gauti pagrįstų ir nepriklausomų įrodymų, kad investicijos atitinka Direktyvą 2003/87/EB, šias gaires ir nacionalinį planą.

— Jei bendrovės nevykdo savo įpareigojimų investuoti (arba neprisideda prie investicijų perduodamos likusių neinvestuotų nemokamų ATL vertę į mechanizmą, skirtą investicijų sumos ir nemokamų ATL pusiausvyrai palaikyti), valstybės narės turėtų nustatyti sankcijas ir taisomąsias priemones, skirtas pusiausvyrai tarp nemokamai pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį suteiktų ATL vertės ir nacionaliniame plane numatytų investicijų sumos atstatyti. Tokios priemonės turėtų būti veiksmingos, proporcingos bei drausminančios ir apimti:

— įpareigojimą grąžinti tiek nemokamai suteiktų ATL (kurių verte laikoma grąžinimo metu esanti rinkos vertė), kiek trūksta investicijų,

— automatinį ATL nusavinimą iš bendrovių, nesilaikančių pagal atitinkamą nacionalinį planą joms tenkančių įpareigojimų ir šių gairių, ir nemokamų ATL konvertavimą į ATL, skirtus parduoti atitinkamos valstybės narės aukcionuose,

— drausminančias baudžiamojo pobūdžio finansines sankcijas.

— Turėtų būti numatyta galimybė vienais metais neatliktų numatytų įrenginio investicijų atitinkamą dalį perkelti į kitus metus. Valstybei narei tenka atsakomybė užtikrinti, kad per paraiškos laikotarpį būtų investuota derama lėšų suma.

(64) Kasmet pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalį valstybių narių Komisijai teikiamose metinėse ataskaitose pateikiami stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo proceso rezultatai kartu su pagrįstais įrodymais. Prie ataskaitų visų pirma turėtų būti pridedamos išorės auditorių patvirtinimo dokumentų (pasirašytų ir su oficialiu antspaudu) kopijos bei jų vertimai į anglų kalbą (jei tie dokumentai yra ne anglų kalba). Valstybės narės gali nuspręsti atitinkamų operatorių metines ataskaitas skelbti viešai.

6.3. **Metinės ataskaitos pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalį**

(65) Kasmet, pradedant 2014 m., iki sausio 31 d. valstybės narės Komisijai pateikia Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalyje numatytas metines ataskaitas apie modernizuojant elektros energijos gamybą atliktas investicijas. Jos turėtų apžvelgti ankstesniais metais atliktų investicijų pobūdį ir sumą [1].

(66) Metinėse ataskaitose turėtų būti pateikti pagrįsti įrodymai, kad investicijos yra įgyvendintos vietoje ir atitinka Direktyvos 2003/87/EB bei šių gairių reikalavimus, visų pirma, kad jomis prisidedama prie šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo.

(67) Ataskaitose taip pat turi būti įrodoma, kad per metus investuota suma dera su visa visam paraiškos laikotarpiui numatyta investicijų suma, nurodyta valstybės narės nacionaliniame plane atsižvelgiant į šiose gairėse apibrėžtų nemokamai suteiktų ATL rinkos vertę. Investicijos nebūtinai turi kiekvienais metais atitikti nustatytą nemokamai suteiktų ATL rinkos vertę. Tačiau bet koks nemokamai suteiktų ATL vertės ir investicijų sumos neatitikimas turi būti ištaisytas kitais metais, siekiant, kad visą paraiškos laikotarpį investicijos tą vertę atitiktų, atsižvelgiant į mažėjantį ATL, kurie gali būti suteikti nemokamai, skaičių.

(68) Pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 4 dalį metinės ataskaitos turi būti rengiamos remiantis operatorių kas 12 mėnesių valstybėms narėms pateikiamomis ataskaitomis apie jų investicijų, numatytų nacionaliniame plane, įgyvendinimą. Jas rengiant taip pat turėtų būti naudojamasi papildomais informacijos šaltiniais, visų pirma oficialiais duomenimis ir nepriklausomų tikrintojų patikrintais duomenimis. Ataskaitose nurodomi duomenų šaltiniai ir nuorodos į pagrindžiamuosius dokumentus.

(69) Metinės valstybių narių ataskaitos Komisijai turi būti teikiamos skaidriai. Pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 4 dalį valstybių narių metinės ataskaitos Komisijai turi būti skelbiamos viešai. Bet kuriuo atveju turi būti atsižvelgta į neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą.

(70) Vertindama paraišką pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 6 dalį Komisija išnagrinės metinių ataskaitų teisingumą remdamasi pateiktais įrodymais. Jei bus pateikti ne visi svarbūs įrodymai, ji gali paprašyti papildomos informacijos.

[1] Pirmosiose 2014 m. pateikiamose ataskaitose gali būti apžvelgtos investicijos nuo 2009 m. birželio 25 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d.

(71) Jei savo metinėje ataskaitoje valstybė narė nepateikia pakankamai įrodymų, kad nacionaliniame plane numatytos investicijos yra įgyvendintos pagal nacionaliniame plane numatytą tvarkaraštį ir nemokamai suteiktų ATL vertę, ir jei:

— atitinkama valstybė narė negali savo metinėje ataskaitoje pateikti tvirtų argumentų, kodėl atitinkamais metais įgyvendintos ne visos tiems metams numatytos investicijos, arba

— atitinkama valstybė narė negali pateikti įrodymų, kad įvykdytos paraiškoje nurodytos taisomosios priemonės, kaip numatyta 10c straipsnio 5 dalies d punkte, arba

— kitų metų metinėje ataskaitoje nepateikiami įrodymai, kad tais metais buvo įgyvendintos investicijos, kurios turėjo būti įgyvendintos ankstesniais metais,

Komisija laikys, kad pažeista nemokamo ATL suteikimo pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį sąlyga, jog investicijos pagal 10c straipsnio 1 dalį turi atitikti nemokamų ATL vertę. Kadangi ši sąlyga yra būtina, kad būtų pasiekti pagrindiniai 10c straipsnio tikslai, investicijų trūkumas reiškia papildomą atitinkamos bendrovės pelną ir tai, kad neprisidedama prie pagrindinių Direktyvos 2003/87/EB, visų pirma jos 10c straipsnio, tikslų siekimo. Todėl tai gali reikšti, kad Direktyvos 2003/87/EB taikymas yra neteisėtas ir prieštarauja jos tikslams. Be to, tokia padėtis sukeltų Komisijos susirūpinimą pagal valstybės pagalbos taisykles. Todėl prireikus Komisija pradėtų tyrimą pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį ir (arba) pažeidimų nagrinėjimo procedūras. Pradėjus procedūrą pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį, gali būti nustota pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį nemokamai teikti tokį ATL skaičių, kuris atitinka trūkstamų investicijų sumą. Jei situacija neištaisoma, galiausiai atitinkamai valstybei narei teks atitinkamą skaičių ATL parduoti aukcione pagal reglamentą, priimtą pagal Direktyvos 2003/87/EB 10 straipsnio 4 dalį.

I PRIEDAS

Didžiausio apyvartinių taršos leidimų skaičiaus nustatymas

Siekiant nustatyti ATL, kurie 2013 m. ir vėlesniais metais gali būti nemokamai suteikti valstybei narei, galinčiai jų prašyti pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį, skaičių, reikėtų atlikti tokius veiksmus:

a) nustatyti visų nemokamo ATL suteikimo reikalavimus atitinkančių įrenginių vidutinį metinį išmetamųjų ŠESD kiekį 2005–2007 m.

b) Nustatyti 2005–2007 m. vidutinio metinio bendro galutinio nacionalinio suvartojimo (GFNC) ir 2005–2007 m. vidutinio metinio bendrojo pagamintos elektros energijos kiekio (TGEP). Gautas rezultatas (procentais) būtų $GFNC_{05-07}$ tenkanti išmetamųjų ŠESD dalis.

c) Vidutinis metinis 2005–2007 m. išmetamųjų ŠESD kiekis (žr. a punktą) turėtų būti padauginamas iš $GFNC_{05-07}$ tenkančios išmetamųjų ŠESD dalies (žr. b punktą).

d) Rezultatas atitiktų ATL, kurių reiktų 100 % ŠESD, išmestų gaminant elektros energiją, atitinkančią GFNC, padengti. Šis rezultatas turi būti padaugintas iš kintamojo, kuris 2013 m. turi būti ne didesnis kaip 0,7 (70 %) ir kuris po 2013 m. kiekvienais metais turi būti mažinamas, o 2020 m. jis turi būti 0 (0 %). Taip gaunamas didžiausias pagal Direktyvą 2003/87/EB pereinamuoju laikotarpiu 2013 m. ir vėlesniais metais nemokamai suteiktinų ATL skaičius.

Pagal toliau pateikiamą formulę būtų apskaičiuojamas didžiausias pagal 10c straipsnio 2 dalį nemokamai suteiktinų ATL skaičius:

$$TQFA_x = (GFNC_{05-07}/TGEP_{05-07}) \times AAQE^{EI}{}_{05-07} \times a_x$$

Santrumpa	Paaiškinimas
$TQFA_x$	Bendras nemokamų x metais suteiktinų nemokamų ATL skaičius; x – tai kiekvieni 2013-2020 m. laikotarpio metai
x	Kintamasis, kuriuo išreiškiami kiekvieni 2013–2020 m. laikotarpio metai
$GFNC_{05-07}$	Vidutinis metinis 2005–2007 m. bendras galutinis nacionalinis suvartojimas
$TGEP_{05-07}$	Vidutinis metinis bendrasis 2005–2007 m. pagamintos elektros energijos kiekis (Eurostato kodas 107000, produkto kodas 6000 „elektros energija“)
$AAQE^{EI}{}_{05-07}$	Vidutinis metinis 2005–2007 m. iš nemokamo ATL suteikimo reikalavimus atitinkančių įrenginių išmestas ŠESD kiekis
a_x	Kintamasis, kuriuo išreiškiama 2005–2007 m. vidutinio metinio patikrinto ŠESD kiekio dalis, atitinkanti atitinkamos valstybės narės bendrą galutinį nacionalinį suvartojimą. Šio kintamojo vertė 2013 m. turi būti ne didesnė kaip 0,7 (70 %) (a_{2013}) ir po 2013 m. ji turi kasmet būti mažinama iki bus lygi 0 (0 %) 2020 m.

Kad galėtų atlikti šiuos skaičiavimus, valstybės narės turėtų nustatyti įrenginius, atitinkančius nemokamo ATL suteikimo pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį reikalavimus. Jei įrenginiuose gaminama ne tik elektros energija, bet ir šiluma, turi būti atsižvelgiama tik į ŠESD, susijusias su elektros energijos gamyba.

Bendro galutinio nacionalinio suvartojimo sąvoka ir jo apskaičiavimo formulė išsamiau paaiškinama II priede.

Visas pagal pirmiau pateiktą formulę apskaičiuotas ATL skaičius yra didžiausias x metais valstybei narei nemokamai suteiktinų ATL skaičius.

II PRIEDAS

Bendras galutinis nacionalinis suvartojimas ir jo apskaičiavimo formulė

Siekiant nustatyti didžiausią pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 2 dalį nemokamai suteiktinų ATL skaičių, labai svarbi bendro galutinio nacionalinio elektros energijos suvartojimo sąvoka. Tačiau ji neatitinka Eurostato apibrėžto ir vartojamo termino, todėl šią sąvoką reikia interpretuoti atsižvelgiant į 10c straipsnį.

Atsižvelgiant į atitinkamas direktyvos 10c straipsnio nuostatas, bendras galutinis nacionalinis suvartojimas turėtų apimti galutiniam vartotojui į namus patiektos elektros energijos kiekį, t. y. bendrą konkrečios šalies namų ūkių suvartotą elektros energijos kiekį, įskaitant bendro pagamintos elektros energijos kiekio dalį, reikalingą galutinių vartotojų suvartotai energijai pagaminti, perduoti ir paskirstyti.

Kalbant apie elektros energijos importą ir eksportą, laikoma, kad apskaičiuojant konkrečios valstybės narės GFNC reiktų atsižvelgti tik į eksportuotos elektros energijos kiekį, viršijantį importuotos elektros energijos kiekį (grynąjį importuotą kiekį). Kadangi valstybės narės elektros energijos gamintojai neturėtų nemokamų ATL gauti už toje valstybėje narėje suvartotą, bet joje nepagamintą elektrą, apskaičiuojant GFNC grynasis importuotas kiekis neturėtų būti įskaičiuojamas.

Bendro galutinio nacionalinio suvartojimo sąvoka apima tik elektros energiją ir neapima jokios kitos energijos rūšies. Siekiant skaidrumo, skaičiavimai turi būti atliekami naudojant viešai prieinamus duomenis ir visuotinai pripažįstamas statistikos sąvokas, nustatytas ir naudojamas Eurostato. GFNC apskaičiavimo formulė pateikiama toliau.

$$GFNC = FEC - M_{NET} + \{[(FEC - M_{NET})/(TGEP + M_{NET})] \times TDL\} + \{[(FEC - M_{NET})/TGEP] \times C_{EG}\}$$

	Statistikos sąvokos	Eurostato kodas, taikomas produkto kodu 6000 pažymėtai „elektros energijai“
GFNC	Bendras galutinis nacionalinis elektros energijos suvartojimas	Netaikoma
FEC	Galutinis energijos suvartojimas (elektros energijos)	101700
M_{NET}	Grynasis elektros energijos importas	100600
TGEP	Bendrasis pagamintos elektros energijos kiekis	107000
TDL	Perdavimo ir paskirstymo nuostoliai	101400
C_{EG}	Elektros energijos sektoriaus suvartotas elektros energijos kiekis	101301

Į formulę turi būti įrašomas vidutinis metinis 2005–2007 m. lentelėje pateiktų sąvokų kiekis. Šios formulės rezultatas yra I priede naudotinas $GFNC_{05-07}$.

III PRIEDAS

Konkrečios iš anksto nustatytos naujausios parodomojo etapo technologijos

A. PROJEKTŲ KATEGORIJOS

I. **Anglies dioksido surinkimo ir saugojimo (ADSS) parodomųjų projektų kategorijos (ir ribinės mažiausio pajėgumo vertės** ([1])**):**

— energijos gamyba: surinkimas prieš deginimą, 250 MW,

— energijos gamyba: surinkimas po deginimo, 250 MW,

— energijos gamyba: kuro deginimas deguonies aplinkoje (*oxyfuel* technologija), 250 MW.

II. **Inovacinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos (AIE) parodomųjų projektų kategorijos (ir mažiausios apimties ribinės vertės):**

— Bioenergijos projektų pakategorės:

— lignoceliuliozės perdirbimas pirolize į tarpinį kietąjį, skystąjį ar suspensijos pavidalo biomasės energijos nešiklį (pajėgumas – 40 kilotonų galutinio produkto per metus),

— lignoceliuliozės perdirbimas kaitinimo būdu į tarpinį kietąjį, skystąjį ar suspensijos pavidalo biomasės energijos nešiklį (pajėgumas – 40 kilotonų galutinio produkto per metus),

— lignoceliuliozės perdirbimas dujinimo būdu į dirbtines gamtines dujas arba į sintezės dujas ir (arba) į elektros energiją (pajėgumas 40 mln. normaliųjų kubinių metrų galutinio produkto per metus arba 100 GWh elektros energijos per metus),

— lignoceliuliozės perdirbimas tiesiogiai kaitinamo dujinimo būdu į biodegalus ar skystuosius bioproduktus ir (arba) į elektros energiją (pajėgumas 15 mln. litrų galutinio produkto per metus arba 100 GWh elektros energijos per metus). Ši pakategorė neapima dirbtinių gamtinių dujų gamybos,

— lignoceliuliozės žaliavos, pavyzdžiui, sulfatinių išvirų ir (arba) produktų, gautų pirolizės būdu arba kaitinant, perdirbimas į bet kokius biodegalus taikant įtraukiamojo srauto dujinimą (pajėgumas 40 mln. litrų galutinio produkto per metus),

— lignoceliuliozės perdirbimas į elektros energiją, kai 48 % efektyvumas pasiekiamas sumažinus kaitinimo vertę (50 % drėgnis) (pajėgumas 40 MWe arba didesnis),

— lignoceliuliozės perdirbimas taikant cheminius ir biologinius procesus į etanolį ir aukštesniuosius alkoholius (pajėgumas 40 mln. litrų galutinio produkto per metus),

— lignoceliuliozės ir (arba) buitinių atliekų perdirbimas taikant cheminius ir biologinius procesus į biologines dujas, biodegalus ar skystuosius bioproduktus (pajėgumas 6 mln. normaliųjų kubinių metrų galutinio produkto (metano) per metus arba 10 mln. litrų galutinio produkto per metus),

— dumblių ir (arba) mikroorganizmų perdirbimas taikant biologinius ir (arba) cheminius procesus į biodegalus ar skystuosius bioproduktus (pajėgumas 40 mln. litrų galutinio produkto per metus).

Pastaba: Projektai turi atitikti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/28/EB ([2]) dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją nustatytus tvarumo kriterijus, taikomus biodegalams ir skystiesiems bioproduktams, kurie yra apibrėžti toje direktyvoje.

— Koncentruotos saulės energijos projektų pakategorės:

— parabolinio lovio arba Fresnelio sistema, kurioje naudojamos išlydytos druskos arba kiti aplinkai nekenksmingi šilumos perdavimo skysčiai (vardinė galia 30 MW),

— parabolinio lovio arba Fresnelio sistema, pagrįsta tiesioginiu garo generavimu (vardinė galia 30 MW). Iš saulės energijos surinkimo įrenginio išeinančio garo temperatūra turi būti didesnė nei 500 °C,

— bokštų sistema, kurioje naudojamas perkaitinto garo ciklas (keli bokštai arba tiesinių kolektorių ir bokšto derinys) (vardinė galia 50 MW),

— bokštų sistema, kurioje naudojamas didesnės nei 750 °C temperatūros suspaustas oras ir saulės hibridinė dujų turbina (vardinė galia 30 MW),

([1]) ADSS galios ribinės vertės išreiškiamos bendrąja elektrine galia prieš surenkant CO_2.
([2]) OL L 140, 2009 6 5, p. 16.

— stambiosios elektrinės su *Stirling* tipo antenomis, kurių saulės energijos pavertimo elektros energija veiksmingumas yra daugiau kaip 20 %, o mažiausia vardinė galia – 25 MW.

Pastaba: Į parodomąsias jėgainės neturėtų būti įtrauktas sausojo aušinimo, hibridizacijos ir (pažangaus) šilumos saugojimo sprendimas.

— Fotovoltinės technologijos projektų pakategorės:

— stambiosios koncentratorių fotovoltinės technologijos jėgainės, kurių vardinė galia 20 MW,

— stambiosios daugiasandūrės silicio plonasluoksnės fotovoltinės technologijos jėgainės, kurių vardinė galia 40 MW,

— stambiosios vario indžio-galio (di)selenido (CIGS) fotovoltinės technologijos jėgainės, kurių vardinė galia 40 MW.

— Geoterminių projektų pakategorės:

— pažangiosios geoterminės sistemos tempiamojo įtempio zonose, kurių vardinė galia 5 MWe,

— pažangiosios geoterminės sistemos gniuždomojo įtempio zonose, kurių vardinė galia 5 MWe,

— pažangiosios geoterminės sistemos giliųjų kompaktinių nuosėdinių uolienų, granito uolienų ir kitų kristalinių struktūrų srityse, kurių vardinė galia 5 MWe,

— pažangiosios geoterminės sistemos giliajame klinčių sluoksnyje, kurių vardinė galia 5 MWe.

Pastaba: Bendros šilumos ir elektros energijos gamybos projektai, kurių elektrinio pajėgumo ribinės vertės yra tos pačios, reikalavimus atitinka tik tiek, kiek jie susiję su elektros energijos gamyba.

— Vėjo energijos projektų pakategorės:

— jūros vėjo (mažiausias turbinų dydis 6 MW, vardinė galia 40 MW),

— jūros vėjo (mažiausias turbinų dydis 8 MW, vardinė galia 40 MW),

— jūros vėjo (mažiausias turbinų dydis 10 MW, vardinė galia 40 MW),

— plūdriosios jūros vėjo sistemos (vardinė galia 25 MW),

— sausumos vėjo turbinos, pritaikytos raižytam vietovės reljefui (pavyzdžiui, miškingoms, kalnuotoms vietovėms), kurių vardinė galia 25 MW,

— sausumos vėjo turbinos, pritaikytos šaltam klimatui (galinčios veikti žemesnėse nei – 30 °C temperatūrose ir stipraus apledėjimo sąlygomis), kurių vardinė galia 25 MW.

— Vandenyno energijos projektų pakategorės:

— bangų energijos panaudojimo įrenginiai, kurių vardinė galia 5 MW,

— jūrų ir (arba) potvynio ir atoslūgio srovių energijos panaudojimo įrenginiai, kurių vardinė galia 5 MW,

— vandenyno šiluminės energijos konversija (vardinė galia 10 MW).

— Vandens energijos projektų pakategorės:

— energijos generavimas aukštatemperatūrių superlaidininkų generatoriais, kurių galia 20 MW.

— Paskirstytojo atsinaujinančių išteklių energijos valdymo (pažangiųjų tinklų) projektų pakategorės:

— atsinaujinančiosios energijos valdymas ir optimizavimas smulkiems ir vidutinio masto paskirstytiesiems generatoriams kaimo vietovėse, kai didžioji energijos dalis gaunama panaudojant saulės energiją: 20 MW žemos įtampos (ŽĮ) tinkle ir 50 MW vidutinės įtampos (VĮ) tinkle),

— atsinaujinančiosios energijos valdymas ir optimizavimas smulkiems ir vidutinio masto paskirstytiesiems generatoriams kaimo vietovėse, kai didžioji energijos dalis gaunama panaudojant vėjo energiją: 20 MW ŽĮ tinkle ir 50 MW VĮ tinkle,

— atsinaujinančiosios energijos valdymas ir optimizavimas smulkiems ir vidutinio masto paskirstytiesiems generatoriams miesto vietovėse: 20 MW ŽĮ tinkle ir 50 MW VĮ tinkle.

Pastaba: Leidžiama naudoti aktyviąsias apkrovas (elektrinius kaitintuvus, šilumos siurblius ir t. t.).

IV PRIEDAS

Infrastruktūra, švariosios technologijos, energijos išteklių derinio bei tiekimo šaltinių įvairinimas

Iš to, kaip sąvoka „infrastruktūra“ vartojama susijusiuose Sąjungos teisės aktuose ([1]), galima aiškiai suprasti, kad infrastruktūros sąvoka apima visą su tinklu susijusią įrangą, reikalingą elektros energijai transportuoti (perduoti ir skirstyti). Tai pasakytina nepaisant to, kad sąvokos „infrastruktūra“ reikšmė gali apimti ir elektrines.

Nors taikytinos „švariųjų technologijų“ apibrėžties nėra, šiose gairėse Komisija šį terminą vartoja turėdama omenyje elektros energijos gamybos technologijas, kurias naudojant išmetama palyginti mažiau CO_2 arba labiau saugoma aplinka, kaip antai energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių technologijas.

Komisijos nuomone, didinant bendro tiekiamos pirminės energijos ir pagaminamos elektros energijos kiekio dalį, gaunamą iš atsinaujinančiųjų išteklių, bet kokiu atveju bus prisidedama prie energijos išteklių derinio bei tiekimo šaltinių įvairinimo, nes taip visas energijos tiekimas labiau subalansuojamas ir mažinama jo priklausomybė nuo iškastinio kuro importo.

Mažėjant vietinei energijos gamybai, neišvengiamai didės priklausomybė nuo importuojamos energijos ([2]). Pavyzdžiui, prognozuojama, kad 2020 m. Sąjungos dujų importas nuo dabartinio 61 % lygio išaugs iki 73 %. Nors Sąjungos lygmeniu tokia pusiausvyra yra priimtina, tam tikros valstybės narės, taip pat ir turinčios teisę į nemokamus ATL pagal 10c straipsnį, 100 % dujų importuoja tik iš vieno tiekėjo. Tokiais atvejais investuojant į dujų tiekimo įvairinimą tose valstybėse narėse galima labai prisidėti prie tokių valstybių narių energijos išteklių derinio įvairinimo ir tiekimo patikimumo didinimo. Tokios investicijos turėtų būti suderinamos su siekiu mažinti su tų valstybių narių naudojama energija susijusios taršos anglies dioksidu intensyvumą – tai taip pat vienas iš būdų didinti tiekimo patikimumą ir kartu mažinti išmetamųjų ŠESD kiekį.

([1]) Direktyva 2003/54/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 96/92/EB, Direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB, Reglamentas (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003, ir Direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB.

([2]) Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui – Antroji Strateginė energetikos apžvalga – ES energijos tiekimo užtikrinimo ir solidarumo veiksmų planas, COM(2008) 781.

V PRIEDAS

Nemokamų ATL suteikimo reikalavimus atitinkančių investicijų rūšys

Nemokami ATL pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį gali būti suteikiami už tokių rūšių investicijas:

Investicijų rūšys	
A	Infrastruktūros modifikavimas
B	Infrastruktūros modernizavimas
C	Švariosios technologijos
D	Energijos išteklių derinio įvairinimas
E	Energijos tiekimo šaltinių įvairinimas

Investicijų, už kurias gali būti nemokamai suteikiami ATL pagal 10c straipsnį, pavyzdžiai:

a) elektros energijos gamybos modernizavimas siekiant, kad elektros energijos gamyba būtų efektyvesnė ir ją gaminant būtų išmetama mažiau CO_2 (būtų geresnis bendrojo ir grynojo elektros energijos vartojimo santykis, t. y. kad, palyginti su bendrai suvartojamu kiekiu, padidėtų grynojo vartojimo dalis ir sumažėtų vienam MW_e pagaminti išmetamo CO_2 kiekis);

b) CO_2 kiekio mažinimas modifikuojant anglimi kūrenamas elektrines (taikant naujausias technologijas),

c) elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių (tiek, kiek viršijamas AIE direktyvoje nustatytas tikslas), įskaitant atitinkamus tinklo reikalavimus,

d) gamybos pajėgumų, kuriuos naudojant išmetama daugiau CO_2, pakeitimas gamybos pajėgumais, kuriuos naudojant išmetama mažiau CO_2,

e) anglies dioksido surinkimas ir saugojimas,

f) pažangieji elektros energijos tinklai,

g) bendra šilumos ir elektros energijos gamyba, įskaitant atitinkamus tinklo reikalavimus.

Šis sąrašas nėra baigtinis. Visi nemokamų ATL suteikimo reikalavimus atitinkantys projektai, jei jais teikiama valstybės pagalba, turėtų būti įvertinti siekiant nustatyti, ar jie suderinami su valstybės pagalbos taisyklėmis.

VI PRIEDAS

Sumodeliuotos anglies dioksido kainos trečiuoju prekybos laikotarpiu prognozės

Anglies dioksido kainos prognozė (metų vidurkis eurais už vieną CO_2 toną)	2010–2014 m.	2015–2019 m.
eurais, 2008 m.	14,5	20,0
eurais, 2005 m.	13,6	18,7

Šios vertės pagrįstos baziniu scenarijum, apibrėžtu Komisijos tarnybų darbiniame dokumente, pridedamame prie Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Galimybių sumažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį daugiau nei 20 % analizė ir anglies dioksido nutekėjimo rizikos vertinimas“, Pagrindinė informacija ir analizė, II dalis, SEC(2010) 650.

VII PRIEDAS

Paraiškos, teikiamos pagal 10c straipsnio 5 dalį, šablonas

Teikdamos pereinamojo laikotarpio nemokamų ATL paraišką pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 5 dalį, valstybės narės turėtų naudotis šiuo šablonu ir nurodyti tokią informaciją:

A. *Valstybės narės teisė į nemokamus ATL*

Pateikiami įrodymai, kad tenkinama bent viena iš Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalyje nustatytų sąlygų.

B. *Nemokamų ATL suteikimo reikalavimus atitinkantys įrenginiai, kurių operatoriams numatoma skirti pereinamojo laikotarpio nemokamų ATL, didžiausias nemokamų ATL skaičius ir tų įrenginių operatoriams skirtas tokių nemokamų ATL skaičius, įskaitant neperleidžiamų ATL skaičių*

1. Pateikiamas sąrašas įrenginių, kurie atitinka nemokamų ATL suteikimo reikalavimus, nustatytus Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnyje.

2. Didžiausias suteiktinų nemokamų ATL skaičius 2013 m. ir vėlesniais metais.

3. Pareinamojo laikotarpio nemokamų ATL paskirstymas pagal įrenginius.

3.1. Nemokamų ATL skaičius remiantis patikrintais išmetamųjų teršalų kiekio 2005–2007 m. duomenimis.

3.2. Nemokamų ATL skaičius remiantis santykiniais taršos rodikliais.

3.3. Išsami informacija apie nemokamų ATL dalį, kurią sudaro neperleidžiami nemokami ATL, suteikti nemokamo ATL suteikimo reikalavimus atitinkančių įrenginių operatoriams.

C. *Nacionalinis planas ir jame išvardytos investicijos, nacionaliniame plane nurodytų investicijų atitiktis nemokamų ATL suteikimo reikalavimams, nemokamai suteiktų ATL rinkos vertės ir investicijų sumos pusiausvyra*

Nacionaliniame plane išdėstoma atitinkamos valstybės narės strategija, kaip modernizuoti elektros energijos gamybą pereinamuoju laikotarpiu, kuriuo teikiami nemokami ATL. Jame nustatomos su tuo susijusios investicijos ir investicijų rūšies vaidmuo siekiant minėto tikslo. Nacionaliniame plane taip pat nustatoma, kuriais metais bus padaryta kiekviena investicija, atsižvelgiant į tai, kad per visą pereinamąjį nemokamų ATL teikimo laikotarpį nemokamų ATL skaičius turi mažėti.

Valstybės narės nacionaliniame plane nurodo šiuos kiekvienos investicijos duomenis:

— bendrovę, kuri padarys investiciją,

— investicijos rūšį pagal V priedą,

— investuojamą sumą,

— už atitinkamą investiciją bendrovei suteikiamų nemokamų ATL skaičių ir jų rinkos vertę ir

— principus, kuriuos atitinka investicija, ir reikiamą informaciją, kad būtų galima įvertinti atitiktį tiems principams.

Jei valstybės narės naudojasi mechanizmu, skirtu užtikrinti, kad pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį nemokamai suteiktų ATL vertė atitiktų nacionaliniame plane numatytų investicijų sumą, valstybės narės turėtų nurodyti tokio mechanizmo metodą, teisinį pagrindą ir kaip jis veikia. Jos taip pat turėtų priimti teisines nuostatas, kuriomis būtų užtikrinama, kad informacija apie šio mechanizmo finansinius srautus būtų įtraukiama į ataskaitas, teikiamas Komisijai pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnio 1 dalį.

D. *Nacionaliniame plane numatytų investicijų įgyvendinimo stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo nuostatos*

Valstybės narės turėtų pateikti ir išsamiai apibūdinti:

— valstybėje narėje nustatytas stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo nuostatas, įskaitant atitikties rodiklius, nuostatas dėl patikrinimų vietoje ir investicijų nepriklausomo tikrinimo,

— nuostatas, kuriomis užtikrinama, kad bendrovės vykdytų savo įpareigojimą įgyvendinti nacionaliniame plane numatytas investicijas, įskaitant sankcijas, taikytinas įpareigojimų nevykdymo atveju.

E. *Skaidrumas ir konsultacijos su visuomene*

Valstybės narės turėtų trumpai aprašyti paraiškos ir plano rengimo procesą ir tai, kaip visuomenė buvo apie jį informuojama ir kaip jame dalyvavo.

VIII PRIEDAS

Atitikties rodiklių pavyzdžiai

Stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo nuostatos turėtų apimti atitikties rodiklius, kurie pasitelkiami įrodant investicijų atitiktį gairėse nustatytiems principams, ypač susijusiems su reikalavimais nacionaliniams planams.

Toliau pateikiamas (nebaigtinis) atitikties rodiklių pavyzdžių sąrašas:

a) Įgyvendinus investicijas pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį kiekviename įrenginyje įdiegtos technologijos išmetamųjų teršalų faktoriaus palyginimas su prieš modifikavimą arba atnaujinimą buvusios technologijos išmetamųjų teršalų faktoriumi.

b) Įgyvendinus investicijas pagal 10c straipsnį kiekviename įrenginyje įdiegtos technologijos išmetamųjų teršalų faktoriaus palyginimas su geriausia visos Sąjungos mastu turima technologija, atsižvelgiant į vartojamą kurą.

c) Prognozuotas ir faktinis bendro valstybėje narėje gaminant elektros energiją išmetamų ŠESD kiekio sumažinimas įgyvendinus investicijas pagal 10c straipsnį (palyginti su tuo kiekiu, kuris būtų išmetamas, jei nebūtų buvę investicijų).

d) Prognozuotas ir įgyvendintas valstybės narės dominuojančio iškastinio kuro dalies sumažinimas įgyvendinus investicijas pagal 10c straipsnį.

e) Prognozuotas ir įgyvendintas efektyvumo padidinimas gaminant elektros energiją ir (arba) ją paskirstant tinklais (kiek MWh mažiau) įgyvendinus investicijas pagal 10c straipsnį ir kokį išmetamo CO_2 kiekio sumažinimą tai atitinka.

f) Prognozuotas ir įgyvendintas kuro, kurį naudojant neišmetama CO_2, ir kuro, kurį naudojant išmetama mažiau CO_2, dalies nacionaliniame energijos išteklių derinyje padidinimas įgyvendinus investicijas pagal 10c straipsnį.

g) 2008 m. gruodžio mėn. veikusių įrenginių, kurie, įgyvendinus investicijas pagal 10c straipsnį, bus pakeisti naujais, išmetamo CO_2 požiūriu efektyvesniais įrenginiais, įrengtasis pajėgumas (MW).

h) 2008 m. gruodžio mėn. veikusių įrenginių, kurie, įgyvendinus investicijas pagal 10c straipsnį, pakeisti naujais, išmetamo CO_2 požiūriu efektyvesniais įrenginiais, įrengtojo pajėgumo dalis visame 2008 m. gruodžio mėn. eksploatuotame įrengtajame pajėgume.

i) Atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginių, kuriuos tikimasi paleisti veikti įgyvendinus investicijas pagal 10c straipsnį, įrengtasis pajėgumas (MW).

j) Kokią investicijų projekto lėšų dalį sudaro lėšos, gautos pagal 10c straipsnį.

k) Jei investicijos taip pat finansuojamos iš kitų Sąjungos šaltinių ir (arba) kitų valstybės ar privačiųjų šaltinių, nurodoma, kokią to investicijų projekto dalį sudaro kiekvienas Sąjungos finansavimo šaltinis ir kiti valstybės arba privatieji finansavimo šaltiniai.

l) Prognozuojami investicijų pagal 10c straipsnį finansiniai rodikliai (t. y. pelningumas, sąnaudos ir grąža ir pan.).